

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 305/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, J. Kráľa 5/A, Lučenec, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/298/2020 z 30. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Cdo/298/2020 z 30. novembra 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje odložiť vykonateľnosť IV. výroku napadnutého rozsudku a IV., VI. a VII. výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17Co/184/2019-290 z 27. mája 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16Csp/13/2018 sa sťažovateľka domáhala proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a. s., Mlynské nivy 1, Bratislava, IČO 31 320 155, určenia, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, eventuálne určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zaplata 5 587,48 eur z titulu primeraného finančného zadosťučinenia. Okresný súd rozsudkom č. k. 16Csp/13/2018-129 zo 4. februára 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) výrokom I určil, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, II. výrokom žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke

finančné zadost'učinenie 2 500 eur, III. výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, IV. výrokom sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a V. výrokom žalovanej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanie žaloby na súd v sume 249,50 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Na základe odvolania sťažovateľky aj žalovanej krajský súd svojím rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I o určení, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, zrušil a konanie v časti o určení, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a súčasne v časti o určení, že zmluva o vydaní a používaní pôžičkovej karty ■■■■■ PREMIUM č. ■■■■■ z 24. júna 2004 uzavretá medzi sťažovateľkou a žalovanou je neplatná, zastavil; vo výroku II o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 500 eur zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 500 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti o zaplatenie sumy 2 000 eur žalobu zamietol; vo výroku III o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti potvrdil; vo výroku o poplatkovej povinnosti žalovanej zrušil a v tejto časti vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň vyslovil, že žalovaná je povinná nahradiť sťažovateľke trovy konania pred súdom prvej inštancie o zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia z prisúdenej sumy v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania sťažovateľky pred súdom prvej inštancie (výrok IV); sťažovateľka je povinná nahradiť žalovanej trovy konania o odvolaní proti výroku napadnutého rozsudku o určení, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalovanej (výrok V); sťažovateľka je povinná nahradiť žalovanej trovy konania o odvolaní proti výroku napadnutého rozsudku o uložení povinnosti zaplatiť primerané finančné zadost'učinenie v rozsahu 60 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalovaného (výrok VI) a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o poplatkovej povinnosti žalovanej zrušil a vec vrátil v tejto časti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil splnenie procesných podmienok na prejednanie a rozhodnutie sporu v časti konania o určení neplatnosti spornej zmluvy o úvere, eventuálne o určení, že úver poskytnutý žalobkyni na základe zmluvy o úvere je bezúročný a bez poplatkov, keď podľa jeho názoru vecnému prejednávaniu žaloby v tejto časti bránila prekážka právoplatne rozhodnutej veci (res iudicata), a to s ohľadom na súdnu prax, v zmysle ktorej právoplatný rozsudok o žalobe o plnenie vytvára z hľadiska identity predmetu konania prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre konanie o žalobe o určení, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, vychádzajúcej z rovnakého skutkového základu. Poznamenal, že právoplatný rozsudok o žalobe o plnenie v sebe zahŕňa (či už výslovne alebo mlčky) kladné alebo záporné riešenie otázky (ne)existencie práva alebo právneho vzťahu, ktorá by mala byť riešená určovacou žalobou, a vychádza teda z rovnakého skutkového základu ako žaloba určovacia. Odvolací súd poukázal na to, že platobným rozkazom č. k. 12Csp/67/2017-55 z 27. apríla 2017 vydaným súdom prvej inštancie v inom konaní bola žalovanej uložená povinnosť vydať sťažovateľke bezdôvodné obohatenie na základe právneho vzťahu, ktorý vznikol uzavretím spornej zmluvy o úvere (jej porušenia), ktorej neplatnosti, resp. určenia, že úver je bezúročný a bez poplatkov, sa v prejednávanom spore domáhala sťažovateľka. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nedostatočne zohľadnil skutočnosť, že predmetný platobný rozkaz (rozhodnutie na plnenie) tvorí prekážku pre opätovné posúdenie platnosti spornej zmluvy o úvere, resp. opätovné posúdenie, či je úver poskytnutý na základe zmluvy o úvere bezúročný a bez poplatkov, v inom

konaní, pretože súd pred vyhovením žalobe v konaní sp. zn. 12Csp/67/2017 musel nevyhnutne posúdiť platnosť spornej zmluvy, resp. či sú splnené podmienky pre záver, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Po nadobudnutí právoplatnosti platobného rozkazu preto nemohli byť tieto otázky bez ďalšieho posudzované opätovne v žiadnom inom konaní pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Odvolací súd ďalej dospel k záveru, že súd prvej inštancie na jednej strane správne právne posúdil splnenie podmienok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia s'ťažovateľke podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), no na druhej strane nesprávne právne posúdil výšku primeraného finančného zadost'učinenia, keď nedostatočne zohľadnil skutočnosť, že nárok na primerané finančné zadost'učinenie je samostatným nárokom nezávislým na iných finančných nárokoch, v dôsledku čoho ním priznané finančné zadost'učinenie v sume 2 500 eur považoval odvolací súd za neprimerané vzhľadom na okolnosti posudzovaného prípadu. Odvolací súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia s'ťažovateľke zohľadnil medzi stranami nespornú skutočnosť, že žalovaná po vydaní spomínaného platobného rozkazu dobrovoľne uhradila s'ťažovateľke uplatnené bezdôvodné obohatenie, a po zohľadnení uvedeného a ostatných skutkových zistení dospel k záveru, že primerané finančné zadost'učinenie v sume 500 eur bude plniť svoju satisfakčnú funkciu vo vzťahu k s'ťažovateľke a súčasne sankčnú funkciu vo vzťahu k žalovanej.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala s'ťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že návrh na prerušenie dovolacieho konania zamietol (výrok I); dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť s'ťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie, zamietol (výrok II); dovolanie vo zvyšnej časti odmietol (výrok III) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (výrok IV).

II.

Argumentácia s'ťažovateľky

4. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu podala s'ťažovateľka túto ústavnú s'ťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Najvyšší súd porušil základné právo s'ťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že nesprávne interpretoval a aplikoval relevantné procesnoprávne a hmotnoprávne normy. Najvyšším súdom poskytnutý výklad v ďalšom texte označených noriem v kontexte spotrebiteľského sporu je podľa názoru s'ťažovateľky z ústavného hľadiska neudržateľný, popierajúci ich podstatu a zmysel.

b) Vo vzťahu k prvej v dovolaní nastolenej otázke, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], či sa môže spotrebiteľ domáhať podaním žaloby na súde určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) potom, ako súd právoplatne vyhovel platobným rozkazom jeho nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z tej istej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ide o nesprávny

výklad a aplikáciu § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. Dovolací súd podľa názoru sťažovateľky dospel k nesprávnemu záveru, že právoplatný platobný rozkaz na vydanie bezdôvodného obohatenia zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy je prekážkou *res iudicata* pre podanie žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti tej istej spotrebiteľskej úverovej zmluvy podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jej podstatnými argumentmi, najmä tým, že bez právoplatného výroku súdu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nemôže byť nastolená právna istota a spotrebiteľ nie je chránený pred nárokmi z neplatnej zmluvnej podmienky a zároveň nemá k dispozícii právoplatné rozhodnutie rovnocenné kvitancii dodávateľa o splnení záväzkov splatením istiny úveru, bez ktorého nemôže tretím osobám preukázať splnenie svojich záväzkov, resp. napraviť nesprávne údaje v úverových registroch, a tiež tým, že z platobného rozkazu nemožno zistiť, čo bolo dôvodom na priznanie konkrétnej sumy, a ani žiadnu spojitosť s bezúročnou a bezpoplatkovou úverovou zmluvou. Sťažovateľka zastáva názor, že dovolaciemu súdu unikol spotrebiteľský kontext posudzovanej veci, keď súd je povinný o uplatnenom žalobnom petite spotrebiteľa vždy rozhodnúť buď tak, že mu vyhovie alebo ho zamietne, ale nie je možné, aby súd o takomto nároku odmietol rozhodnúť, ako sa to stalo v tejto veci v dôsledku zastavenia konania. V súvislosti s prvou dovolacou otázkou považuje sťažovateľka za nesprávny aj výklad § 421 ods. 1 CSP dovolacím súdom, keď z pohľadu výsledku a účinku rozsudok krajského súdu zmenil pôvodný I. výrok rozsudku okresného súdu (neponechal ho bez zmeny v platnosti), a teda z hľadiska účelu tejto právnej normy rozhodnutie odvolacieho súdu zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie.

c) Vo vzťahu k druhej v dovolaní nastolenej otázke, aké sú podstatné kritériá pre určovanie primeraného finančného zadosťučinenia v špecifickom prípade poškodeného spotrebiteľa a či možno s ohľadom na intenzitu porušenia práva spotrebiteľa podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa považovať za primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur, ide o nesprávny výklad a aplikáciu § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Sťažovateľka namieta, že dovolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku prezentoval vo vzťahu k primeranosti finančného zadosťučinenia iba všeobecne známe kritériá pre jeho určovanie bez toho, aby odpovedal na otázku primeranosti a určenia podstatných kritérií v špecifickom prípade sťažovateľky, a preto posúdenie druhej položenej dovolacej otázky dovolacím súdom vyhodnotila sťažovateľka ako povrchné.

d) Vo vzťahu k tretej v dovolaní položenej otázke, či v prípade, že je rozhodnutie závislé výlučne od úvahy súdu, ktorý zníži primerané finančné zadosťučinenie, majú byť trovy priznané iba spotrebiteľovi a iba zo sumy, ktorá mu bola priznaná, ide o nesprávny výklad a aplikáciu § 255 resp. § 257 a § 421 ods. 1 CSP. Najvyšší súd a krajský súd opomenuli zohľadniť, že pokiaľ odvolací súd potvrdil správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o základnej otázke, t. j. že došlo k zásahu do práva sťažovateľky, mal túto skutočnosť, resp. individuálne okolnosti prejednávanej veci zohľadniť aj pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu ku konaniu o primeranom finančnom zadosťučinení. Sťažovateľka zastáva právny názor, že pokiaľ aj dôjde k zníženiu požadovaného nároku súdom, nejde o procesný neúspech sťažovateľky, ak jej bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno totiž sťažovateľa ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce, a pokiaľ súd rozhodol, že do sťažovateľkinho práva bolo zasiahnuté, samotná výška finančného zadosťučinenia je potom druhotná a sprevádzajúca, a sťažovateľka má preto právo na plnú náhradu trov konania z prisúdenej sumy finančného zadosťučinenia (nie zo sumy

žalovanej), a priznanie plnej náhrady trov je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma, pokiaľ ide o právny základ, a nie o výšku priznaného nároku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z dôvodu nesprávnej interpretácie a aplikácie relevantných právnych noriem.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom:

6. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov a že vo veciach patriacich do právomocí všeobecných súdov nie je ani alternatívou či mimoriadnou opravnou inštitúciou (porovnaj napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 311/2022). Naopak, ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým v prvom rade interpretácia a aplikácia zákonov prislúcha. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (svojoľné). O arbitrárnosti pri interpretácii a aplikácii zákona všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (porovnaj napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, IV. ÚS 536/2018, I. ÚS 114/2022).

7. Preskúmaním napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že najvyšší súd sa v ňom postupne zaoberal oboma v dovolaní uplatnenými dovolacími dôvodmi, teda tak dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP, ktorého naplnenie sťažovateľka videla v nesprávnom posúdení splnenia podmienok pre zastavenie konania z dôvodu prekážky právoplatne rozhodnutej veci, najvyšší súd najprv objasnil teoretické východiská charakterizujúce pojmy spravodlivý súdny proces a prekážka rozsúdenej veci a následne, aplikujúc ich na preskúmanú vec, dospel k zisteniu, že predmetom konania sp. zn. 12Csp/67/2017 bol sťažovateľkou uplatnený nárok na zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia na skutkovom základe (vychádzajúc z podanej žaloby), že úver jej poskytnutý na základe zmluvy o úvere č. [REDAKOVANÉ] z 24. júna 2004 je pre absenciu zákonných náležitostí podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z. z.“) bezúročný a bez poplatkov, pričom sťažovateľka v období od 2. júla 2004 do 14. decembra 2016 z titulu úveru čerpala spolu sumu 12 026,10 eur

a žalovanej zaplatila spolu sumu 17 613,58 eur. Okresný súd platobným rozkazom č. k. 12Csp/67/2017-55 z 27. apríla 2017 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 5 587,48 eur s príslušenstvom. V prerokovávanom spore sa sťažovateľka okrem iného domáha určenia, že spotrebiteľský úver poskytnutý na základe zmluvy o úvere č. [REDAKOVANÉ] z 24. júna 2004 uzatvorenej medzi sťažovateľkou a žalovanou je bezúročný a bez poplatkov, eventuálne určenia, že predmetná zmluva o úvere je neplatná. Z uvedeného vyplýva, že spomínaným platobným rozkazom bola žalovanej uložená povinnosť vydať sťažovateľke bezdôvodné obohatenie na základe právneho vzťahu, ktorý vznikol uzavretím zmluvy o úvere, ktorej neplatnosti, resp. určenia, že úver vzniknutý na jej základe je bezúročný a bez poplatkov, sa domáha rovnaká sťažovateľka v posudzovanom spore. Z hľadiska posúdenia danosti prekážky *res iudicata* je tak nepochybné, že v oboch konaniach vedených pred okresným súdom ide o vec tých istých strán sporu vychádzajúcu z toho istého skutkového základu. Najvyšší súd sa preto stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že súd pred vyhovením žalobe v konaní sp. zn. 12Csp/67/2017 musel nevyhnutne posúdiť platnosť spornej zmluvy, resp. či sú splnené podmienky pre záver, že úver je bezúročný a bez poplatkov, preto po nadobudnutí právoplatnosti platobného rozkazu už nemôžu byť tieto otázky bez ďalšieho posudzované opätovne v žiadnom inom konaní pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci. V konaní vedenom pod sp. zn. 12Csp/67/2017 vydaný právoplatný platobný rozkaz tak vytvára prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k žalobe o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, resp. že zmluva o úvere je neplatná, v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16Csp/13/2018. Na základe uvedeného preto najvyšší súd uzavrel, že odvolací súd tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti zrušil a konanie zastavil z dôvodu prekážky právoplatne rozhodnutej veci, postupoval správne a námietku sťažovateľky, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, vyhodnotil ako neopodstatnenú.

8. V zmysle ďalších námietok sťažovateľky uplatnených v ústavnej sťažnosti najvyšší súd poskytol ústavne neutržateľný výklad právnych noriem vzťahujúcich sa na tri právne otázky nastolené v dovolaní sťažovateľky, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Vo vzťahu k prvej nastolenej otázke [pozri bod 4 písm. b) tohto uznesenia] najvyšší súd uviedol, že táto otázka sa vzťahuje na výrok rozsudku krajského súdu, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o určení, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, zrušil a konanie v tejto časti a súčasne v časti o určení, že zmluva o úvere je neplatná, zastavil, a teda nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu potvrdzujúce alebo zmeňujúce rozhodnutie súdu prvej inštancie. Z uvedeného dôvodu preto vyhodnotil dovolanie v tejto časti ako neprípustné. V prípade tretej dovolacej otázky [pozri bod 4 písm. d) tohto uznesenia] najvyšší súd uviedol, že v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý výrok odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o trovách odvolacieho konania; podľa názoru najvyššieho súdu možno s ohľadom na zmysel a účel § 421 CSP analogicky aplikovať § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP, z ktorých vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o trovách konania, je vylúčená, aj na takýto prípad, a preto pokiaľ dovolanie sťažovateľky smeruje proti výroku, ktorým odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania, smeruje proti procesnému rozhodnutiu, ktorého prieskum dovolacím súdom z hľadiska (ne)správneho právneho posúdenia je

vylúčený. Aj v tejto časti vyslovil neprípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Napokon sa najvyšší súd zaoberal druhou dovolacou otázkou [pozri bod 4 písm. c) tohto uznesenia] a po konštatovaní prípustnosti dovolania v tejto časti pristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu. Uviedol, že pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, zákon o ochrane spotrebiteľa neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6Cdo/127/2017, ktoré prešlo aj testom ústavnosti (III. ÚS 124/2020) a v ktorom najvyšší súd stanovil za jediné kritérium primeranosť finančného zadosťučinenia, pričom najvyšší súd sa v prerokovávanej veci s takýmto výkladom predmetného ustanovenia stotožnil. Vychádzajúc z uvedeného, konštatoval, že v konkrétnom prípade bude vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu stanovil rozsah finančného zadosťučinenia, ktorý napokon bude adekvátny skutočnostiam prejednávaneho prípadu a bude sledovať základný účel predmetného inštitútu, ktorým je poskytnutie satisfakcie spotrebiteľovi a odradenie dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľa, pričom zároveň v danom prípade nemôže ísť o nepreskúmateľnú ľubovôľu. V preskúmvanej veci odvolací súd vo vzťahu k uplatnenému nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia uviedol, že keďže sťažovateľka v osobitnom konaní vedenom pod sp. zn. 12Csp/67/2017 úspešne uplatnila svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že spotrebiteľský úver poskytnutý žalovanou je bezúročný a bez poplatkov na základe porušenia zákonných povinností žalovanej podľa zákona č. 258/2001 Z. z., boli splnené aj zákonné podmienky na vznik nároku sťažovateľky na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. V súvislosti s výškou priznaného finančného zadosťučinenia pri rozhodovaní vychádzal zo skutočností, že (1) sťažovateľka je dôchodkyňa a slabšia strana, (2) na účel, aby bola schopná splácať úver, pracovala v zahraničí, (3) žalovaná je banka a silnejšia strana, (4) nárok na primerané finančné zadosťučinenie je samostatným nárokom nezávislým na iných finančných nárokoch a (5) žalovaná po vydaní platobného rozkazu vo veci sp. zn. 12Csp/67/2017 dobrovoľne 29. mája 2017 uhradila sťažovateľke uplatnené bezdôvodné obohatenie v sume 5 587,48 eur s príslušenstvom. Odvolací súd s ohľadom na uvedené skutkové zistenia dospel k záveru, že primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 eur splní svoju satisfakčnú funkciu vo vzťahu k sťažovateľke a súčasne sankčnú funkciu vo vzťahu k žalovanej. Dovolací súd skonštatoval, že záveru odvolacieho súdu o primeranosti priznanej výšky finančného zadosťučinenia vzhľadom na okolnosti prípadu nemožno nič vytknúť a jeho rozhodnutie v tejto časti považoval za náležite odôvodnené a preskúmateľné, nesvedčiace o jeho arbitrárnosti. Vzhľadom na uvedené podané dovolanie vyhodnotil ako nedôvodné, a preto ho zamietol podľa § 448 CSP v tejto časti zamietol.

9. Na základe preskúmania napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v kontexte vznesených sťažnostných námietok ústavný súd konštatuje, že právne závery, ktoré v konečnom dôsledku viedli najvyšší súd v časti k odmietnutiu a v časti k zamietnutiu dovolania podľa § 448 CSP, sú v napadnutom rozhodnutí zdôvodnené vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo a majú oporu nielen v aplikovaných ustanoveniach civilných procesných kódexov, ale i v judikatúre najvyššieho súdu a ústavného súdu, na ktorú v odôvodnení napadnutého rozsudku poukazuje. Ústavný súd v prejednávanej veci nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľky alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nevykazuje znaky

arbitrárnosti, prílišného formalizmu či nedostatočného odôvodnenia zo strany najvyššieho súdu pri posudzovaní dovolania sťažovateľky. V okolnostiach veci ústavný súd preto nevidí žiadny priestor na vstupovanie do rozhodnutia všeobecného súdu a posudzovanie hmotnoprávných či procesných otázok, ktorých posúdenie viedlo najvyšší súd k vydaniu napadnutého rozsudku.

10. Ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (podobne II. ÚS 114/2021 a tam citovaná judikatúra).

11. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

12. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky v celom rozsahu ústavný súd nemohol vyhovieť ani jej návrhu na odklad vykonateľnosti, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu implicitne vyplýva (pozri § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd príjme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd návrhu na odklad vykonateľnosti nevyhovel.

13. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu